

Temps difícils a Shangri-La

SAMRAT UPADHYAY

Als anys seixanta, el Nepal era un Shangri-La per als hippies. Allà hi podien trobar tot el haixix que volgueren. Al llarg dels vuitanta, els cims d'aquesta terra van rebre l'allau d'un eixam de senderistes que volien veure pondre's el sol per l'Annapurna. Ara, però, l'espectacle que s'hi representa és bastant més sinistre, tant als pobles com a la capital, Kàtmandu, i ens hauria de preocupar a tots, especialment als americans.

Ja fa set anys que els rebels maoistes hi duen a terme una "guerra popular" que ha convertit aquest país pacífic de 25 milions d'habitants, el lloc de naixement de Buda, en un camp d'extermini on han mort milers de persones.

Aquests rebels fan ús d'un llenguatge amb ressonàncies cambotjanes de Pol Pot, i han jurat que mataran encara milions de persones més, i que "amb la corbella i el martell arribaran fins al cim de l'Everest". A l'agost, després d'una treva de set mesos que els va permetre reagrupar-se, els maoistes van tornar a la càrrega, i els nepalesos tenen por del que passarà si guanyen.

Si el Nepal esdevé un estat maoista totalitari, es podria alterar l'equilibri de la seguretat a l'Àsia meridional, una àrea geopolíticament molt important, per la proximitat a l'Índia i el Pakistan, i per les picabaralles constants entre aquests dos països.

Els maoistes ja han establert aliances amb l'extrema esquerra als estats indis de Bengala Occidental i Sikkim. Els rebels se solen amagar a la frontera amb el nord de l'Índia, i el Govern indi no ha fet gaires esforços per expulsar-los. Segons alguns informes, sembla que hi ha faccions comunistes filipines, peruanes i turques que hi cooperen. Els rebels prenen com a model d'actuació Sendero Luminoso, el sanguinari grup guerriller peruà; com ells, volen erigir-se en portaveus dels pobres, lluitar contra l'opressió estatal i la brutalitat policial i emprar la violència com a mitjà per aconseguir la justícia.

Els rebels no s'adonen d'una paradoxa: mentre ells s'aferren a les doctrines revolucionàries de Mao Zedong, els hereus d'aquest últim, des de Pequín, es-

“Els rebels no s'adonen d'una paradoxa: mentre ells s'aferren a les doctrines revolucionàries de Mao Zedong, els hereus d'aquest últim, des de Pequín, estan molt interessats a ajudar el Govern nepalès a aixafar la insurrecció. Els maoistes nepalesos també mostren obertament la seua admiració pel dictador nord-coreà Kim Il-sung, i podrien convertir el Nepal en un altre regne eremita: aïllat, implacable i sempre enfrontat amb els veïns”

tan molt interessats a ajudar el Govern nepalès a aixafar la insurrecció. Els maoistes nepalesos també mostren obertament la seua admiració pel dictador nord-coreà Kim Il-sung, i podrien convertir el Nepal en un altre regne eremita: aïllat, implacable i sempre enfrontat amb els veïns.

I ara que els Estats Units podrien sortir-se'n sense fer enemics, la violència i l'antiamericanisme dels maoistes podria convertir el Nepal en un caldo de cultiu –com era l'Afganistan de l'era dels talibans– on creixerien i s'entrenarien tots aquells que volen lluitar contra la gran nació imperialista, i que volen

venjar tot tipus d'ofenses, reals o imaginàries.

Quan van començar la revolta, ara fa uns vuit anys, els maoistes es van guanyar el suport dels nepalesos del camp, que ja feia dècades que patien una extremada pobresa, analfabetisme i prejudicis ètnics i socials de tota mena. Els revolucionaris els prometien reformes agràries, educació gratuïta i atenció sanitària per tothom. Fins i tot les elits urbanes els van aplaudir, per tal com eren un bon antídote contra aquells partits polítics corruptes, preocupats per les baralles internes, que no havien sabut agafar les regnes del país. Però a mesura que els maoistes s'enduien les vides de gent innocent, sota l'excusa dels danys col·laterals, la gent va començar a donar-los l'esquena.

D'ençà del 1995, els maoistes, amb uns 8.000 soldats regulars i uns 40.000 guerrillers, han fet emboscades contra la policia i l'exèrcit, han volat ponts i han decapitat públicament enemics declarats i espies.

El turisme, un pilar bàsic de l'economia nepalesa, n'ha rebut conseqüències molt negatives, i també les principals fonts d'intercanvi amb l'exterior, que són el tèxtil i la producció de catifes. “Els empresaris tenen por dels maoistes, que no sembla que tinguin aturador: volen destruir les fàbriques i botar-los foc”, deia Ashutosh Tiwari, un assessor de negocis de Kàtmandu. “Atraquen bancs, criden a la vaga general i extorsionen els empresaris (ells ho anomenen “la taxa maoista”).”

I, al mig d'aquesta guerra civil, hi ha la gent. El mes passat, quatre xiquets van morir enmig d'un foc creuat entre els maoistes i l'exèrcit. Al llarg dels darrers dos anys, més de 5.000 persones –exèrcit, maoistes i civils– han mort. Amnistia Internacional ha criticat els maoistes per la gran quantitat de setgrestos, i també l'exèrcit, per les detencions arbitràries i pels 250 casos de suposades “desaparicions”.

La monarquia nepalesa només hi ha posat pegats: ara fa un any, el rei Gyanendra va fer fora el primer ministre per incompetent, i va dissoldre el Parla-

1.000

NÚMEROS ES MEREIXEN UN BON BRINDIS

EL TEMPS REGALA A TOTS ELS NOUS SUBSCRIPTORES UNA AMPOLLA DELS EXQUISITS
CELLERS VALL LLACH, DE PORRERA (EL PRIORAT), NUMERADA I SIGNADA PER LLUÍS LLACH.

butlleta de subscripció

Primer cognom _____ Segon cognom _____ Nom _____

Adreça _____ Població _____ Districte postal _____

Telèfon particular _____ Telèfon feina _____

DNI _____ Correu electrònic _____

Se subscriu al setmanari EL TEMPS per un període d'un any, prorrogable si no hi ha ordre en contra, i un import de 125,16 € (estat espanyol, Andorra i Catalunya Nord)

Resta d'Europa: 225,38 €
Amèrica: 465,78 €

El pagament de la subscripció el faré de la següent manera:

Targeta de crèdit Visa Mastercard _____

Núm.

Títular _____

Data de caducitat _____

Xec bancari adjunt a nom d'Edicions del País Valencià

Gir postal núm. _____

Domiciliació bancària (ompliu dades de sota)

domiciliació bancària

Distingits senyors: Caixa/banc _____ Agència _____

Adreça _____ Població _____ Districte postal _____

Nom i adreça del titular del compte _____

Els pregue que, fins a nova ordre, els rebuts que presentarà Edicions del País Valencià, SA, per l'import de la SUBSCRIPCIÓ ANUAL a pagar en: 1 rebut anual 2 rebuts semestral 3 rebuts trimestral siguem pagats a càrrec:

Núm. compte _____ de _____ de 2003

Signatura _____

EL TEMPS. Avinguda del Baró de Càrcer, 37, porta 1,
entresol · Tel. 963 535 100 · CIF A-46186821 · 46001 VALÈNCIA

Truca ara al
902 131 025
i envia'ns
aquesta butlleta
de subscripció.

ment. Alguns nepalesos estaven molt preocupats: tenien por de tornar al règim repressiu de Panchayat, que havia dominat el país des del 1962 fins al 1990, quan el rei exercia el govern absolut. Altres van lloar el rei per la mà dura i pel paper actiu que havia tingut: en dotze anys de democràcia no havia funcionat, i ja era hora que el rei en prenguera el control.

Segons les creences tradicionals nepaleses, el monarca és una encarnació de Vishnu, el déu Hindu, preservador de vida. Fins a cert punt, aquest poder sobre la gent encara perviu, malgrat que va baixar alguns punts ara fa dos anys, quan l'hereu al tron, el príncep Dipendra, totalment borratxo i sota l'efecte de les drogues, va matar a tirs deu familiars, entre els quals hi havia son pare, el rei Birendra.

El mes de febrer passat, els nepalesos es van traure un pes del damunt quan els maoistes van començar a negociar amb el Govern. Tot seguit, però, una guerra de paraules va substituir el diàleg, i els rebels van començar a amagar-se. La demanda principal que fan és que es cree una comissió que redacte una nova constitució republicana. També volen que el Govern expulsi tots els assessors militars americans i que cancel·le l'acord antiterrorista que manté amb els Estats Units.

Nepal no és un país islàmic, no té armes nuclears i, a més, és un país petit. Però Amèrica hauria de considerar la insurrecció al Nepal com un problema potencialment perillós, semblant al de l'Afganistan —la forta ideologia comunista dels maoistes en compensa la manca de fervor religiós—. Però, si hi intervé militarment, el líder maoista, Baburam Bhattarai, ja ha advertit que serà un nou Vietnam. A més, els nepalesos del carrer estan en contra de la intervenció estrangera a l'hora de resoldre els problemes del país, i les invasions que els americans han liderat a l'Afganistan i a l'Iraq han refermat la creença segons la qual els motius dels americans no estan gaire clars.

Aleshores, què és el que poden fer els Estats Units? En comptes d'ajuda mili-

“En comptes de continuar intentant derrotar els rebels per la força, Amèrica hauria de pressionar perquè el rei convocara eleccions i nomenara un govern de transició multipartidista”

“L'alçament maoista no és només un brot terrorista, sinó que té a veure amb els problemes d'una democràcia que lluita per afermar-se. Hi ha molts altres països al món que travessen aquesta mena de dificultats, i els americans tenen el repte de fer realitat, en cadascun d'aquests indrets, els ideals de llibertat amb què s'han compromès”

tar (l'any passat, el Congrés nord-americà va adjudicar 20 milions de dòlars a ajuda militar d'emergència per derrotar els revolucionaris), hauria de pressionar per aconseguir un canvi democràtic. L'actuació del rei Gyanendra no ha resolt el problema maoista, i el fet que el seu executiu haja nomenat membres del partit per a llocs de l'administració local s'assembla massa al tipus de règim predemocràtic Panchayat.

En comptes de continuar intentant derrotar els rebels per la força, Amèrica hauria de pressionar, amb aquests 27 milions de dòlars, perquè el rei convocara eleccions i nomenara un govern de transició multipartidista. “Deixeu que la gent torne a tenir el poder executiu”, diu Akhilesh Upadhyay (no té res a veure amb mi, per cert), editor del *Katmandu Post*. Pel que fa a l'Índia, Saubhagya Shah, un conegut acadèmic nepalès, diu que els Estats Units haurien de convèncer-la perquè tancara les bases maoistes que hi ha encara al seu territori, i perquè extradira els líders rebels.

D'ençà de l'agost, quan es va produir el final de la treva, han mort més de mil nepalesos. L'alçament maoista no és només un brot terrorista, sinó que té a veure amb els problemes d'una democràcia que lluita per afermar-se. Hi ha molts altres països al món que travessen aquesta mena de dificultats, i els americans tenen el repte de fer realitat, en cadascun d'aquests indrets, els ideals de llibertat amb què s'han compromès.

Els nepalesos van patir, anys i anys, la monarquia absoluta, que va fer sorgir entre els oprimits la ideologia maoista, els pensadors de la qual van rebre molt de suport com a conseqüència del patiment de la gent. Només hi ha una manera de sortir d'aquest atzucac: més democràcia.

Samrat Upadhyay és autor de la novel·la 'Guru of Love' i és professor d'escriptura creativa a la Universitat d'Indiana
© The New York Times — EL TEMPS
Traducció: Maite Insa